

رمیتانس

و نقش آن در اقتصاد

نویسندگان:

دکتر رحمان سعادت

(عضو هیات علمی دانشگاه سمنان)

دکتر پیام نادری

حامد سلطانی نژاد

پیشگفتار

نگارش کتاب حاضر در راستای تدوین مجموعه‌ای نسبتاً جامع از مباحث رمیتانس که زیرمجموعه مباحث اقتصاد بین‌الملل است، برای دانشجویان رشته اقتصاد صورت گرفته است. رمیتانس، پول ارسالی توسط فردی که در خارج از کشور خود مشغول به کار است، برای شخص یا خانواری که در کشور آن فرد زندگی می‌کند، تعریف می‌شود. رمیتانس از طریق کانال‌های مستقیم و غیرمستقیم، نقش مهم و قابل توجهی بر بخش‌های مختلف اقتصاد و در نتیجه بر رشد اقتصادی کشور میزبان دارد.

این کتاب در دو بخش تنظیم شده که در مجموع شامل شش فصل می‌باشد. فصل اول اختصاص به مفهوم مهاجرت به عنوان پیش درآمدی برای رمیتانس دارد. در فصل دوم مفهوم رمیتانس و نظریه‌های آن در فصل سوم مورد بحث قرار گرفته‌اند. در فصل سوم ارتباط رمیتانس و رشد اقتصادی و پیامدهای آن در فصل چهارم مورد بحث واقع شده است. فصل چهارم به ارتباط رمیتانس و نرخ ارز و اثرات ترار درآمدی آن اختصاص دارد. در فصل پنجم ارتباط رمیتانس و اشتغال بررسی می‌شود و در نهایت، اعلا ششم به بررسی اهمیت و نقش رمیتانس بر اقتصاد خانواده می‌پردازد. با توجه به گسترش مباحث اقتصاد بین‌الملل، امکان پرداختن به همه جوانب یک پدیده فراهم نیست، هرچند سعی شده است تا مباحث پُراهمیت و جامع‌تری ارائه شود. بی‌تردید کتاب حاضر خالی از کاستی و نواقص نخواهد بود که از این روی، ارائه نظرات خوانندگان بدون شک می‌تواند در بهبود مباحث و مطالب این کتاب، راهگشا باشد. منتظر دریافت نظرات ارزشمند شما از طریق ایمیل paya.read.ir@yahoo.com هستیم. در پایان لازم می‌دانیم از همه‌ی عزیزان و دانشجویانی که نقطه نظرات و پیشنهادات خود را منعکس نموده‌اند، تشکر کنیم.

رحمان سعادت

پیام نادری

حامد سلطانی‌نژاد

فهرست مطالب

شماره صفحه

عنوان

بخش اول: مبانی و مفاهیم رمیتانس

فصل اول: مهاجرت، پیش درآمدی برای رمیتانس

۱۴	مقدمه
۱۵	۱-۱ تعریف و مفهوم مهاجرت
۱۶	۲-۱ تاریخچه معاصر پدیده مهاجرت
۱۶	۱-۲-۱ تاریخچه مهاجرت در جهان
۱۷	۲-۲-۱ تاریخچه مهاجرت ایرانیان
۲۰	۳-۱ نظریه های مهاجرت
۲۱	۱-۳-۱ نگاه اجمالی
۲۴	۲-۳-۱ اقتصاد مهاجرت جدید (New)
۳۰	۳-۳-۱ نظریه محرومیت نسبی
۳۰	۴-۳-۱ نظریه شبکه
۳۳	۴-۱ منحنی مهاجرت
۳۵	۵-۱ مالکیت زمین و مهاجرت
۳۷	۶-۱ پیامدهای مهاجرت
۳۷	۱-۶-۱ پیامدهای اقتصادی
۳۷	۱-۱-۶-۱ از بین رفتن ثروت ملی
۳۸	۲-۱-۶-۱ انتقال معکوس فناوری
۳۹	۳-۱-۶-۱ کاهش رشد اقتصادی
۳۹	۴-۱-۶-۱ تداوم چرخه توسعه نیافتگی
۴۰	۵-۱-۶-۱ فشار بر بازار نیروی کار
۴۱	۲-۶-۱ پیامدهای جمعیتی و اجتماعی
۴۱	۱-۲-۶-۱ تغییر حجم جمعیت

۴۳	۱-۲-۲-۲ تغییر ترکیب جمعیت
۴۳	۱-۲-۳-۳ تنوع قومی و تبادل فرهنگی
۴۴	۱-۷-۷ بررسی و مقایسه آمار مهاجرت کشورها
۴۴	۱-۷-۱ روند مهاجرت جهانی
۵۴	۲-۷-۱ روند مهاجرت ایرانیان به خارج از کشور
۵۷	۱-۷-۳ روند مهاجرت به ایران
۵۹	جمعا بندی

فصل دوم: مفهوم رمیتانس و آشنایی با آن

۶۲	مقدمه
۶۲	۱-۲ معرفی و آشنایی با شاخص رمیتانس
۶۵	۲-۲ کانال‌های انتقال رمیتانس
۶۵	۱-۲-۲ نوع شناسی مکانی رمیتانس
۶۶	۲-۲-۲ هزینه‌های ارسال رمیتانس
۶۷	۳-۲-۲ انتخاب ابزارهای انتقال و تریبون بازار نقل و انتقالات پولی
۶۸	۴-۲-۲ سیاست‌های کاهش هزینه ارسال رمیتانس
۷۰	۳-۲ نظریه‌های رمیتانس
۷۱	۱-۳-۲ مدل نوع دوستی
۷۲	۲-۳-۲ مدل حمایتی
۷۲	۳-۳-۲ مدل تمایل شخصی
۷۳	۴-۳-۲ مدل قرارداد وام
۷۳	۵-۳-۲ مدل هدف پس‌انداز
۷۴	۴-۲ عوامل سیاستی مؤثر بر جریان رمیتانس
۷۴	۱-۴-۲ سیاست‌های کشور مقصد رمیتانس
۷۵	۱-۴-۲-۱ مالیات بر درآمد ناشی از رمیتانس
۷۵	۲-۴-۱-۲ حق انتخاب و مزیت‌های گمرکی برای کالاهای وارداتی

۷۵	۳-۱-۴-۲ آرامش بازار ارز
۷۵	۴-۱-۴-۲ ارائه مجوز فعالیت در خارج از کشور به بانک‌های داخلی
۷۶	۵-۱-۴-۲ کارت شناسایی برای مهاجران
۷۶	۶-۱-۴-۲ سیاست‌ها و تمهیدات حمایتی
۷۶	۲-۴-۲ سیاست‌های کشور مبدأ رمیتانس
۷۷	۱-۲-۴-۲ سیاست‌های مهاجرتی
۷۷	۲-۲-۴-۲ بانکداری و بازارهای مالی
۷۸	۵-۲ مشارف رمیتانس
۷۹	۶-۲ نحوه محاسبه و تخمین رمیتانس
۸۱	۷-۲ بررسی و مقایسه رتبه شاخص رمیتانس کشورها
۸۷	۱-۷-۲ چشم انداز رتباتان ۲۰۱۰-۲۰۱۱
۸۸	۲-۷-۲ روند منطقه ای رمیتانس
۸۹	۱-۲-۷-۲ آسیای شرقی و اقیانوسیه (E.A)
۹۰	۲-۲-۷-۲ اروپا و آسیای مرکزی (C.A)
۹۲	۳-۲-۷-۲ آمریکای لاتین و کارائیب (L.A.C)
۹۳	۴-۲-۷-۲ خاورمیانه و شمال آفریقا (MENA)
۹۴	۵-۲-۷-۲ جنوب آسیا (S.A)
۹۶	۶-۲-۷-۲ جنوب صحرای آفریقا (S.S.A)
۹۷	۳-۷-۲ مقایسه جریان رمیتانس و سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی (FDI)
۱۰۱	۴-۷-۲ شاخص رمیتانس ایران
۱۰۲	۱-۴-۷-۲ رمیتانس ورودی
۱۰۸	۲-۴-۷-۲ رمیتانس خروجی
۱۱۴	جمع بندی

بخش دوم: آثار و پیامدهای اقتصادی رمیتانس

فصل سوم: رمیتانس و رشد اقتصادی

۱۱۸	مقدمه
۱۱۸	۱-۳ رمیتانس و رشد و توسعه اقتصادی
۱۲۱	۲-۳ رمیتانس و سیاست مالی
۱۲۲	۳-۳ رمیتانس و توسعه مالی
۱۲۳	۴-۳ رمیتانس و مؤسسات مالی
۱۲۴	۵-۳ پیامدهای سیاستی رمیتانس
۱۲۷	۳-۳ مروری بر مطالعات تجربی
۱۲۹	جمع بندی

فصل چهارم: رمیتانس و نرخ ارز

۱۳۲	مقدمه
۱۳۲	۱-۴ نرخ ارز
۱۳۵	۲-۴ رمیتانس و نرخ ارز
۱۴۱	۳-۴ اثرات ترازپرداختی رمیتانس
۱۴۳	۴-۴ مروری بر مطالعات تجربی
۱۴۶	جمع بندی
۱۴۶	پیوست

فصل پنجم: رمیتانس و اشتغال

۱۵۰	مقدمه
۱۵۰	۱-۵ رمیتانس و اشتغال
۱۵۱	۱-۱-۵ مهاجرت نیروی کار با مهارت کم
۱۵۲	۲-۱-۵ مهاجرت نیروی کار با مهارت بالا
۱۵۳	۳-۱-۵ عوامل موثر بر مهاجرت نیروی انسانی ماهر در کشورهای مبدأ
۱۵۳	۱-۳-۱-۵ پایین بودن سطح توسعه و درآمد سرانه کشور
۱۵۴	۲-۳-۱-۵ سایر عوامل اقتصادی
۱۵۴	۳-۳-۱-۵ نظام آموزش عالی

۱۵۵	۵-۱-۳-۴ شرایط کار
۱۵۵	۵-۱-۳-۵ عوامل سیاسی و اجتماعی
۱۵۶	۵-۲ مروری بر مطالعات تجربی
۱۵۷	جمع بندی

فصل ششم: رمیتانس و اقتصاد خانواده

۱۶۰	مقدمه
۱۶۰	۶-۱ رمیتانس و رفتار مصرفی خانوار
۱۶۲	۶-۱-۱ بدم ثبات در مصرف
۱۶۳	۶-۲ رمیتانس و بهر انداز سرمایه گذاری خانوار
۱۶۴	۶-۲-۱ رمیتانس و سرمایه گذاری در تحصیل
۱۶۵	۶-۲-۲ رمیتانس و سرمایه گذاری در سلامت
۱۶۶	۶-۲-۳ رمیتانس و کارآفرینی
۱۶۷	۶-۳ رمیتانس و کاهش فقر
۱۶۹	۶-۴ رمیتانس و توزیع درآمد
۱۷۱	۶-۵ مروری بر مطالعات تجربی
۱۷۳	جمع بندی
۱۷۵	منابع و مأخذ
۱۸۵	واژه نامه انگلیسی